
Saarijärven Haapalamminkankaan tuulivoimapuiston liito-oravaselvitys 2013

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
Raportista	3
Selvitysalueen yleiskuvaus	3
Työstä vastaavat henkilöt	5
Liito-oravaselvitys	5
Tutkimusmenetelmät	5
Liito-oravan elinpiiristä	5
Liito-orava lainsäädännössä	6
Tulokset ja päätelmät	6
Kirjallisuus	7

Tähän raporttiin suositetaan viittaamaan seuraavasti:

Ahlman, S. 2013: Saarijärven Haapalamminkankaan liito-oravaselvitys 2013.

Ahlman Group Oy.

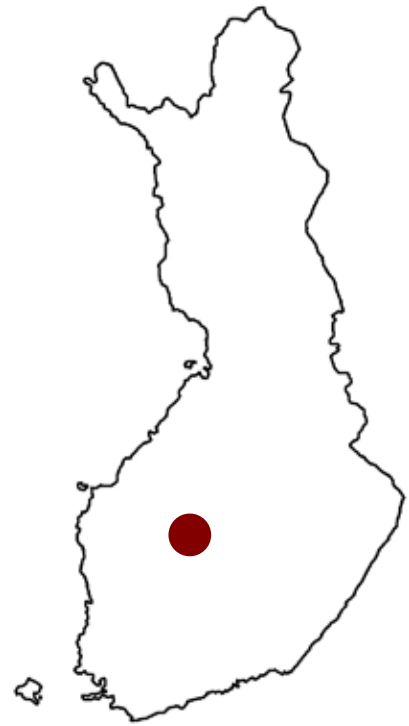
JOHDANTO

Tämä raportti esittelee Megatuuli Oy:n Ahlman Group Oy:ltä tilaaman Saarijärven Haapalamminkankaan liito-oravaselvityksen tulokset, joiden perusteella voidaan arvioida tuulivoimaloiden mahdollisia haittavaikutuksia lajille.

Megatuuli Oy suunnittelee tuulivoimaloiden rakentamista Saarijärven Haapalamminkankaan alueelle, joka sijaitsee Keski-Suomessa.

Tuulivoimapuisto koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista, kantaverkkoon liittymisasemasta sekä tuulivoimaloita yhdistävistä teistä. Hankkeeseen ei todennäköisesti sovelleta YVA-lain (486/1994, muutettu 458/2006) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Osana luontoselvitys- ja kaavoitushanketta toteutettiin liito-oravaselvitys, jonka tavoitteena oli inventoida hankealueen mahdolliset liito-oravien reviirit sekä antaa niiden mukaan maankäyttösuosituksia ekologisten käytävien osalta.

RAPORTISTA

Tässä raportissa esitetään huhtikuussa 2013 toteutetun liito-oravaselvitykset tulokset. Raportti käsittää yleis- ja pohjatietojen lisäksi kuvaukset tutkimusmenetelmistä, perustietoa liito-oravan käyttäytymisestä sekä inventointien tulokset.

SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

Suunniteltu hankealue sijaitsee noin yhdeksän kilometriä Saarijärven keskustan pohjoispuolella Karstulan rajalla. Lähellä ei ole lainkaan kyläkeskittymiä Saarijärvellä eikä Karstulassa, mutta noin kolmen kilometrin päässä itäpuolella sijaitsee Sammakkokankaan jätteenkäsittelykeskus.

Hankealue on noin 900 hehtaarin laajuinen kokonaisuus, joka on lähes kokonaan metsäinen. Metsät ovat pääosin mäntyvaltaisia kankaita, jotka ovat ikärakenteeltaan nuoria. Alueella on kuitenkin myös kuusikoita, mutta vanhoja tuoreita kankaita on melko vähän. Taimikoita ja hakkuualoja on useita, joista osa on melko laajoja. Keskivaiheilla on Haapalampi, joka on ainoa kohdealueen vesistö. Hankerajauksen ulkopuolella on sen sijaan useita vesistöjä, kuten koillispuolen Suolikko, itäpuolen Iso Kurkilampi, lounaispuolen Peukalolampi ja luoteispuolen Mätäsjärvi (kuva 1).

Kuva 1. Haapalamminkankaan hankealueen sijainti.

TYÖSTÄ VASTAAVAT HENKILÖT

Saarijärven Haapalamminkankaan tuulivoimapuiston liito-oravaselvityksestä vastasi Toni Ahlman, joka on laatinut useita vastaavia selvityksiä aiemmin. Raportoinnista vastasi puolestaan luontokartoittaja Santtu Ahlman.

LIITO-ORAVASELVITYS

TUTKIMUSMENETELMÄT

Haapalamminkankaan suunnitellun tuulivoimapuiston alue kierrettiin huolellisesti läpi 22.4., 23.4., 24.4., 26.4., 27.4. ja 28.4., jolloin etsittiin liito-oravien jätöksiä puiden runkojen tyviltä. Inventoinnit tehtiin ajankohtana, jolloin lumet olivat sulaneet riittävästi puiden tyviltä. Näin ollen mahdollisten jätöksien löytämiseen oli hyvät edellytykset. Alueelta tutkittiin lähes kaikkien järeähköjen leppien, raitojen, haapojen ja kuusten tyvet. Lisäksi mäntyjen ja koivujen tyviä tutkittiin tietyillä paikoilla, vaikka liito-orava ei tyypillisesti suosi kyseisiä puulajeja.

LIITO-ORAVAN ELINPIIRISTÄ

Liito-orava asettuu mieluiten kuusivaltaiseen metsään, jossa on riittävästi lehtipuita seassa. Kesällä se syö pääosin lehtipuiden lehtiä, suosituimpia ovat koivut, lepät ja haapa. Syksyllä ravinto koostuu lähinnä havupuiden silmuista sekä koivun ja lepän norakoista. Vastaavaan ravintoon se turvautuu myös talvella. Monipuoliset ravintovaatimukset määräävät lajin elinympäristön sijoittumista. Lisäksi sopivia pesäpaikkoja – kuten vanhoja tikankoloja tai risupesä – täytyy olla riittävästi tarjolla.

Liito-oravien reviirit ovat varsin laajoja, erityisesti koirailta, joiden elinpiirin keskimääräinen pinta-ala on noin 60 hehtaaria. Naarailta on huomattavasti pienempi reviiri, vain noin kahdeksan hehtaaria. Molemmat sukupuolet käyttävät useita eri koloja, ja niiden reviireillä on tärkeitä ydinalueita.

Aikuiset yksilöt ovat varsin paikkauskollisia ja liikkuvat vain pakon edessä uusille alueille. Nuoret yksilöt sen sijaan levittäytyvät uusille alueille säännöllisesti (dispersaali). Levittäytymisen vuoksi elinvoimaisen reviirin on oltava yhteydessä laajempiin metsäalueisiin niin sanottujen ekologisten käytävien kautta. Mikäli metsät ovat eristäytyneitä saarekkeita, ei liito-oravilla ole edellytyksiä elinvoimaisiin pesimäkantoihin. Lisääntymismetsien välillä tulisi olla vähintään kymmenen metriä korkeaa puustoa, mieluummin vielä korkeampaa. Hakkuuaukot ja taimikot eivät ole liito-oravalle kelpollisia liikkumisreittejä.

LIITO-ORAVA LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

Liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaisiin lajeihin, joihin kuuluvien yksilöiden luonnossa selvästi havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on uuden luonnonsuojelulain (49 §) mukaisesti kielletty.

TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

Haapalamminkankaan suunnitellun tuulivoimapuiston alueelta ei löydetty lainkaan liito-oravan jätöksiä, vaikka soveliaita elinympäristöjä on rajauksella. Lajin esiintymistä ei näin ollen tarvitse huomioida alueella.

KIRJALLISUUS

Jakobsson, N. (toim.) 2008:

Ympäristön- ja luonnonsuojelu 2008. Lakikokoelmat. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Jokinen, A., Nygren, N., Haila, Y. & Schrader, M. 2007:

Yhteiselo liito-oravan kanssa. Liito-oravan suojelun ja kasvavan kaupunkiseudun maankäytön tarpeiden yhteensovittaminen. Suomen ympäristö 20/2007. Pirkanmaan ympäristökeskus.

Pöntinen, B. 2001:

Liito-orava, Flygekorren. Omakustanne. Kirjapaino Stencca. Vaasa.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010:

Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja.
Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004:

Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa.
Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Söderman, T. 2003:

Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Ympäristöministeriö a) luontodirektiivin II, IV ja V -liitteiden lajit

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9045&lan=fi#a7>.

Ympäristöministeriö 2001:

Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa.
Suomen ympäristö 459. Oy Edita Ab. Helsinki.

Ympäristöministeriö 2005:

Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Moniste 16 s.

